

obchodníka, jest nicméně nedopatření to z drahé doby před zahájením sporu, nikoli za sporu, pro spor nerozhodné, neboť tu přichází v úvahu jen zavinění, jehož se strana dopustila za sporu, v němž měla listiny užití, ale, nevědouc o ní, jí nepoužila. Stalo-li se jí nedopatření v tomto směru ještě před sporem, takže za sporu o listině nevěděla buď vůbec, tedy ani, že existuje, neb aspoň nevěděla, kde jest, takže jí najíti nemohla, nelze jí to přičítati, neboť před sporem nebyla proti odpůrci povinna k žádné péči. B. si vedl v roce 1919 knihy a korespondenci sám a v této popřevratové době následkem změny poměrů státoprávních a valutových mohl při svém stáří býti v rozrušení, jež tvrdí a jež vedlo snadno k nedopatření v uschování korespondence, založením dopisu do nepravého svazku spisů, za to však není nikomu zodpovědným, nýbrž byl by zodpovědným teprve, kdyby za sporu listina jeho vinou byla se mu ztratila. Posoudil tedy odvolací soud případ po právní stránce (§ 503 č. 4 c. ř. s.) nesprávně. Jest proto uznati, že žalobce Filip B. bez své viny nemohl použití zmíněného dopisu ve sporu hlavním před ukončením ústního líčení (§ 530 druhý odstavec c. ř. s.).

Čís. 9159.

Při procesních úkonech jest dbáti času místního, nikoliv středoevropského, předpokládajíc, že se soud řídí správným místním časem, nikoliv hodinami, jež se podstatně uchylují od správného místního času.

(Rozh. ze dne 6. září 1929, Rv I 186/29.)

Procesní soud první stolice (okresní soud v R.) uznal podle žaloby rozsudkem pro zmeškání žalovaného. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolací soud zjišťuje, že dne 3. září 1928 šel Dr. C. jako zástupce žalobkyně k soudu k líčení na 9 hod., po krátkém čekání přišel do kancelářské místnosti soudce Dr. V-a, a, když na kostelní věži bilo 9 h., vyvolal Dr. V. věc, žalovaná strana přítomna nebyla, pak mluvil svědek se soudcem několik minut, a na to vyvolal soudce věc ještě jednou, prošel čekárnou až ke schodišti, ani tuto žalovaná strana přítomna nebyla. Soudce Dr. V. řídil se podle hodin na kostelní věži, vyvolával obyčejně dvakrát, a po prvním vyvolání říkal, »no pět minut ještě počkáme«. Na základě svědectví Dr. Jana H-a má soud za prokázáno, že Dr. H. jako zástupce žalované strany přijel dne 3. září 1928 k líčení na 9 hod. nařízenému do R. autem a ve 3/4 na 9 h. šel k soudu a čekal v čekárně před síní č. 2 společně se stranou, když bylo na jeho hodinkách krátce před 9 1/4 h. vešel do síně č. 2 a ptal se jednoho úředníka, kdy bude jeho věc vyvolána, a ten odpověděl, že byl vynesena rozsudek pro zmeškání. Pak přišel přednosta soudu a řekl, že byl vynesena rozsudek pro zmeškání a poslal zřízence podívat se na kostelní hodiny a ten pak hlásil, že ukazují 9 1/2, a přednosta soudu řekl, že pro něho jsou rozhodné věžní hodiny. Na to svědek na poštovním úřadě zjistil, že věžní hodiny proti obvyklému

času jsou o 15—16 m. napřed a kancelářské hodiny u soudu o 3—4 m. předem než kostelní hodiny. Městský úřad v R. sice oznámil, že kostelní hodiny jdou velmi přesně a jen výminečně při bouři se vyskytují poruchy, avšak svědek August M. potvrdil, že chodí ke každému vlaku, řídí své hodinky dle času nádražního a ví, že kostelní hodiny jdou nepravdělně a rozdíl činí až 20 minut, také svědek Ed. K. (hodinář) potvrzuje nepravdělný chod a udává rozdíl 5—10 minut, ale i 20 min. Tyto svědky dotvrzené okolnosti má soud za prokázané přes odchýlnou zprávu obecního úřadu, neboť svědkové, majíce co dělati pravidelně s přesným časem, lépe postřehli tyto rozdíly a jsou nestranní. Odvolací soud však neshledal, že se soud první stolice dopustil nezákonného postupu, který straně zabránil v účastenství při roku, neboť podle § 130 c. ř. s. při určení roku musí býti oznámeno místo, den a hodina roku. Na úředních obsílkách (vzor čís. 25, 27) je také výslovně vyznačeno »rok k ústnímu jednání stanoven byl na den 16. září 1926 o 10. hod. dopol. u tohoto soudu v úřadovně č. 1« a odvolatel netvrdí, že se v tomto případě tak nestalo, naopak sám uvádí, že rok byl na 9 hod. v síni čís. 2. Rok koná se dle toho v úřední místnosti v obsílce označené, a jen v této místnosti je soudce povinen věc vyvolati (§ 132 c. ř. s. »v soudní budově«) a není jeho povinností, by chodil vyhledávat strany po čekárnách a nebo po chodbách, naopak strana podle obsílky jest pozvána dostavit se do úřední místnosti úřadovny, jednací síně a zde se soudci hlásiti při vyvolání věci. Proto pochybil dovolatel, že když na svých správně jdoucích hodinkách měl 9 hod., zůstal ještě dále v čekárně až do 9¼ hod. a pak teprve šel do určené síně čís. 2, neboť tím přiznává, že i podle svého správného času rok zmeškal. Ale odvolací soud je názoru, že pro soud platí úřední hodiny, jsou-li užívány, a jest povinností stran o těchto zvycích a okolnostech se řádně informovat, tím více, jde-li o právního zástupce, intervenujícího u cizího soudu. Řídí-li se u soudu v R. úřední jednání dle věžních hodin, je povinností stran, aby se tomu podřídily, neboť odvolávati se na středoevropský čas nelze, ano není v úřadech zavedeno každodenní hlášení tohoto času, by se podle něho úřední neb obvyklé hodiny řídily.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání, správně rekursu, a napadený rozsudek, správně napadené usnesení změnil v ten rozum, že zrušil rozsudek prvního soudu a vrátil mu věc, by o ní dále po zákonu jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud souhlasí v zásadě s názorem odvolacího soudu, že strana nemůže odkazovati k času středoevropskému, nesouhlasí-li s časem místním, jímž se řídí soud, a jest tedy i právní zástupce, intervenující u cizího soudu, povinen, dbáti při procesních úkonech místního času. Předpokládá se ovšem, že se soud řídí správným časem místním, nikoli hodinami, jež se uchylují podstatně i od správného času místního. Po této stránce zjistil odvolací soud na základě výpovědí svědků Augusta

M-a a Edvarda K-a, že věžní hodiny v R., podle nichž se řídil první soud, nejdou správně, nýbrž se buď předbíhají, neb opoždují až o 20 minut proti obvyklému času a že hodiny kancelářské u prvního soudu jdou o 3—4 minuty předem než hodiny na věži kostela. Zjištěno je též, že soudce, řídící rok ustanovený k ústnímu jednání o této rozepři, řídil se dle hodin věžních, které považoval za rozhodné a že, když bylo na věžních hodinách 9 hodin, vyvolal věc a po marném uplynutí asi 5 minut prohlásil rozsudek pro zmeškání. Dále zjistil odvolací soud podle výpovědi svědka Dr. Jana H-a, že v ten den šly hodiny na kostelní věži v R. o 15—16 minut napřed, než byl čas, zjištěný na poštovním úřadě v R. Za těchto okolností nelze spravedlivě žádati na stranách, by předpokládaly tak značné rozdíly mezi místním časem a časem, jímž se řídí dráhy a pošty. Strany musí si býti vědomy jen toho, že hodiny, podle kterých řídí soud svá jednání, mohou se o několik minut odchylovati od nádražního času, musí podle toho zaříditi svůj příchod k soudu a svou pohotovost k jednání, nelze však na nich žádati, by dostavily se k soudu o více než 20 minut dříve, než mohou předpokládati podle obvyklého času na dráze. Za zjištěného stavu věcí jest míti za to, že byl první rozsudek pro zmeškání prohlášen před časem k jednání ustanoveným, a jest podle § 477 čís. 4 c. ř. s. zmatečným, neboť tímto nezákonným postupem prvního soudu byla žalované straně odňata možnost před soudem projednávat.

Čís. 9160.

Před okresní soudy (§ 49 čís. 3 j. n.) patří i spory o zřízení výměnku a o úpravu poměru mezi výměnkáři samotnými, jakož i mezi nimi a hospodáři.

(Rozh. ze dne 6. září 1929, R II 273/29.)

Žalobou výměnkářky proti výměnkáři a majiteli usedlosti o zřízení a knihovní zajištění výměny procesní soud první stolice (krajský soud v O.) zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a žalobu odmítl. Důvody: Podle přednesu žalobkyně zřídil jí prvžalovaný v roce 1902 notářskou smlouvou bezplatnou doživotní výměnu, jaká se dává z gruntu. O tomto jeho závazku věděl jeho syn, druhožalovaný, a přes to oba žalovaní nedali jí tuto výměnu v roce 1908, když prvžalovaný převáděl usedlost na druhožalovaného a tento ji přebíral, knihovně zajistiti. Žalobkyně tvrdí, že za přiměřenou výměnu z gruntu, jaká se dává, považuje takovou, jakou má prvžalovaný zajištěnou na gruntě na základě notářského spisu z 25. června 1908, a proto se domáhá proti žalovaným soudního výroku, že jsou povinni solidárně jí zříditi a knihovně dáti zajistiti na zmíněném gruntě doživotnou a bezplatnou výměnu, kterou v návrhu žalobním blíže uvádí. Z tohoto přednesu žalobkyně jest zřejmo, že jde o spor o zřízení a knihovní zajištění výměny. Poněvadž k projednání a rozhodnutí této rozepře jest podle ustanovení § 49 čís. 3 j. n. výlučně příslušným okresní